УДК 37.013.42:159.923.2:377

Чепець Р. М.,
здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти ОПП «Педагогіка вищої школи»
Чередник Л. М.,
к.п.н., доцент
Національний університет
біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасний освітній процес вимагає від педагогів не лише глибоких фахових знань, а й високого рівня соціально-емоційної компетентності. Вона є ключовим фактором ефективної взаємодії з учнями, батьками та колегами, сприяє створенню сприятливого психологічного клімату в навчальному закладі та підвищує якість освіти.

Соціально-емоційна компетентність (СЕК) є важливим чинником професійного становлення особистості, оскільки вона забезпечує здатність до ефективної соціальної взаємодії, саморегуляції, емпатії та прийняття відповідальних рішень (CASEL, 2020). У сучасних умовах, коли освіта орієнтована на формування професіоналів, які здатні адаптуватися до викликів соціального та професійного середовища, особливе значення набуває розвиток СЕК як інтегральної властивості особистості (Носенко, 2004).

Таким чином, формування СЕК є важливою умовою професійної підготовки майбутніх фахівців. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на уточнення педагогічних умов, які найефективніше сприяють розвитку цієї компетентності, та їх впровадження у практику освітньої діяльності.

Факторами, що зумовлюють актуальність теми, можна виокремити наступні: 1) зміни в освітньому середовищі. Сучасні здобувачі освіти мають різні соціокультурні, емоційні та когнітивні особливості, що вимагає від педагогів емоційної гнучкості та навичок ефективної комунікації. Поряд з цим виклики дистанційного навчання та цифровізації освіти потребують розвитку емоційного інтелекту у викладачів; 2) зростаюча роль емоційного інтелекту в педагогічній діяльності. Педагог з розвиненими соціально-емоційними навичками краще мотивує здобувачів освіти, створює безпечну навчальну атмосферу та запобігає конфліктам. Управління власними емоціями та здатність розпізнавати емоційний стан усіх учасників освітнього процесу є необхідними складовими сучасної педагогічної майстерності. Крім того, на думку науковця В. Борисенко, «для формування конструктивного стилю

поведінки в майбутній професійній діяльності варто дотримуватись відповідних принципів творчої особистості з позитивним емоційним ставленням до себе і оточення» (Борисенко, 2018); 3) необхідність інтеграції соціально-емоційної компетентності у професійну підготовку педагогів. Традиційна педагогічна освіта часто зосереджена на теоретичних знаннях, тоді як навички емоційного самоконтролю, емпатії та стресостійкості формуються недостатньо. Саме тому важливо впроваджувати в освітній процес тренінги, практичні кейси, моделювання педагогічних ситуацій, що допоможуть майбутнім учителям ефективно керувати емоціями та будувати конструктивну комунікацію.

Формування соціально-емоційної компетентності здобувачів освіти у процесі їх професійної підготовки - це цілеспрямований процес. Система цілей включає наступне: формування навичок оцінювання результатів власної діяльності; формування навичок аналізу емоційних станів; опанування прийомами емоційної регуляції; визначення сприятливих та негативних факторів власного емоційного розвитку. Основними методами формування емоційної компетентності майбутніх педагогів закладів вищої освіти виступають: розповідь, бесіда, дискусія, групове інтерв'ю, ігрові методи (рольові, ділові ігри), мозкова атака, метод аналізу конкретних ситуацій.

Отже, формування соціально-емоційної компетентності є невід'ємною частиною професійної підготовки майбутніх педагогів. Вона забезпечує їхню психологічну готовність до роботи, допомагає будувати довірливі стосунки з учнями та сприяє успішному вирішенню конфліктних ситуацій. Інтеграція соціально-емоційного навчання в систему підготовки педагогічних кадрів є важливим завданням сучасної освіти.

Список використаних джерел:

1. CASEL. Emerging Insights: Advancing Social and Emotional Learning as a Lever for Equity and Excellence. 2020. URL: https://casel.org/casel-gateway-advancing.
2. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект як соціально значуща інтегральна властивість особистості. *Психологія і суспільство*. 2004. №4. С.95-109.
3. Борисенко В.М. Передумови формування емоційної компетентності у студентів – майбутніх фахівців соціономічного напряму. *Теорія і практика сучасної психології.* 2018. № 2. С. 109-114.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025